

แนวปฏิบัติที่ดี

เรื่อง การนำความรู้ PSF มาใช้ในการปรับปรุงการจัดการการเรียนการสอนในสาขาวิชา

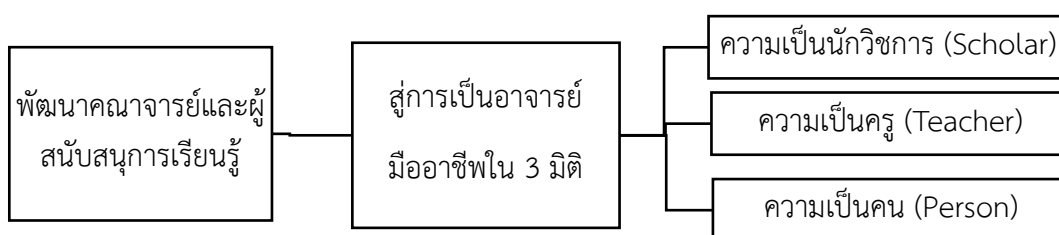
สาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ได้จัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เรื่อง การนำความรู้ PSF มาใช้ในการปรับปรุงการจัดการการเรียนการสอนในสาขาวิชา เพื่อเสริมสร้างความรู้ให้กับคณาจารย์และบุคลากรที่สนใจ เมื่อวันที่ 6 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2562 เวลา 09.30 – 12.00 น. ณ ห้องประชุม 2605 อาคารส่วนต่อเติม ชั้น 6 โดยเรียนเชิญวิทยากร 3 ท่าน ซึ่งได้รับวิทยฐานะในระดับ Senior Fellow จำนวน 2 ท่าน และเป็นผู้รับผิดชอบโครงการ PSF ของ มสธ. จำนวน 1 ท่าน มีรายนามดังนี้

1. รศ.ดร. บุญทิพย์ สิริธรรังศรี ผู้ได้รับวิทยฐานะในระดับ Senior Fellow
2. รศ.ดร. ศิธา เยี่ยมขันติถาวร ผู้ได้รับวิทยฐานะในระดับ Senior Fellow
3. ผศ.ดร. ธีรเดช มโนสิทธิ์กุล ผู้รับผิดชอบโครงการ PSF ของ มสธ.

คณะกรรมการจัดการความรู้ของสาขาวิชา ได้สรุปประเด็นความรู้ที่ได้จากการจัดกิจกรรมเพื่อเป็นแนวปฏิบัติที่ดีในการนำความรู้ PSF มาใช้ในการปรับปรุงการจัดการการเรียนการสอนในสาขาวิชา ดังนี้

1. การพัฒนากรอบมาตรฐานวิชาชีพดำเนินการสอนและการสนับสนุนการเรียนรู้

สถาบันการอุดมศึกษาของอังกฤษ (The higher Education Academy: HEA) ได้การพัฒนากรอบมาตรฐานวิชาชีพดำเนินการสอน และการสนับสนุนการเรียนรู้ UK Professional standards framework : UKPSF) โดยก่อตั้งขึ้นใน พ.ศ. 2546 เป็นหน่วยงานอิสระระดับชาติในสหราชอาณาจักร ได้จัดทำกรอบมาตรฐานวิชาชีพระดับอุดมศึกษา United Kingdom Professional Standard Framework (UHPSF) เพื่อประเมินและรับรองหลักสูตรการพัฒนาคุณภาพการสอนของคณาจารย์ และในปี พ.ศ. 2560 HEA ได้ควบรวมกับ Equality Challenge Unit และ Leadership Foundation for Higher Education และเปลี่ยนชื่อเป็น Advance HE และร่วมกับสถาบันอุดมศึกษาทั่วโลก เพื่อจัดฝึกอบรมและประเมินคุณภาพการสอนและการกำหนดวิทยฐานะของผู้ผ่านการประเมิน (Descriptors) ซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบ ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเข้าใจใส่ใจ มีจิตสำนึกและมีส่วนร่วมในการพัฒนาองค์กร แสดงดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบกรอบมาตรฐานวิชาชีพดำเนินการสอน และการสนับสนุนการเรียนรู้

2. ความสัมพันธ์ของระบบมาตรฐานวิชาชีพดำเนินการสอนและหลักสูตรการสอน

ระบบมาตรฐานที่ถูกพัฒนามาจากหลักสูตร การเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพจากกว่า 20 ประเทศในแถบตะวันตกมีองค์ประกอบ 3 มิติ ที่เชื่อมโยงสัมพันธ์กัน ดังนี้

1) **Area of Activity** หมายถึง กิจกรรมหรือสมรรถนะในการจัดการและสนับสนุนการเรียนรู้ โดยจะเป็นการออกแบบและประเมินการสอนการให้โจทย์แก่นักศึกษาในการเรียน คิดวิเคราะห์ อย่างจริงจัง มีรายละเอียด ดังนี้

A1: ออกแบบและวางแผนกิจกรรมการเรียนรู้และ หรือโปรแกรมการศึกษา (ชุดวิชา กิจกรรม การเรียนการสอน)

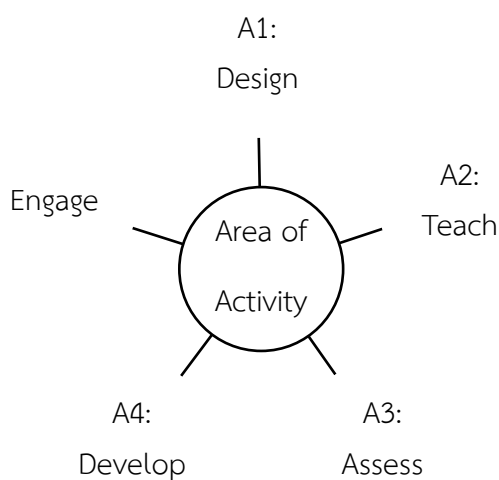
A2: สอนและหรือสนับสนุนการเรียนรู้

A3: ประเมินและให้ข้อมูลการป้อนกลับกับผู้เรียน (ประเมินผ่าน Moodle /ผ่านเฟซบุ๊กหน้า)

A4: พัฒนาสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่มีประสิทธิผลและวิชาการที่สนับสนุน พ.ศ. และการแนะแนว

A5: เข้าร่วมในการพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่องในด้านรายวิชา/สาขาวิชาและวิทยาการการเรียนการสอน

การวิจัย ความเป็นนักวิชาการและการประเมินผลการปฏิบัติทางวิชาชีพ
แสดงดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 กิจกรรมในการจัดการและสนับสนุนการเรียนรู้

2) **Core Knowledge** หมายถึง ความรู้หลักที่มุ่งเน้นให้อาจารย์ผู้สอนมีความรู้ ในเนื้อหาอย่างจริงจัง เพื่อให้อาจารย์สอนนักศึกษาได้อย่างถูกต้อง

H1: สารระรายวิชา

H2: วิชาการที่เหมาะสมสำหรับการสอน การเรียนรู้และการประเมินสารระรายวิชา และที่ระดับของหลักสูตร วิชาการ

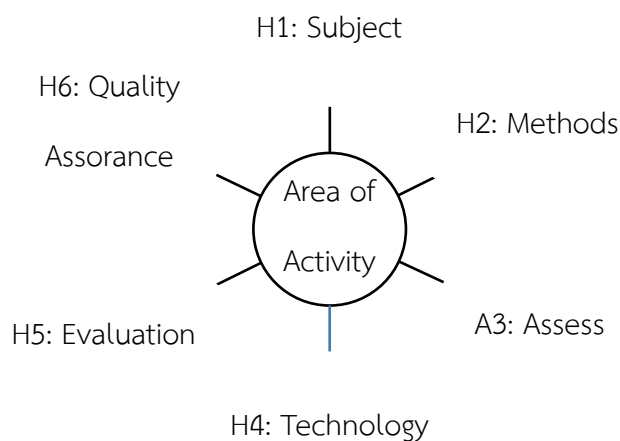
H3: นักศึกษาเรียนรู้อย่างไร ทั้งโดยทั่วไปและภายในสารระของรายวิชา หรือสาขาวิชา

H4: การใช้และเห็นคุณค่าของเทคโนโลยีการเรียนรู้ที่เหมาะสม

H5: วิธีการประเมินประสิทธิผลของการสอน

H6: ความเกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพ และการปรับปรุงคุณภาพสำหรับการปฏิบัติทางวิชาการ และวิชาชีพเน้นการสอน

แสดงดังภาพที่ 3

ภาพที่ 3 ความรู้หลักที่มุ่งเน้นให้อาจารย์ผู้สอนมีความรู้

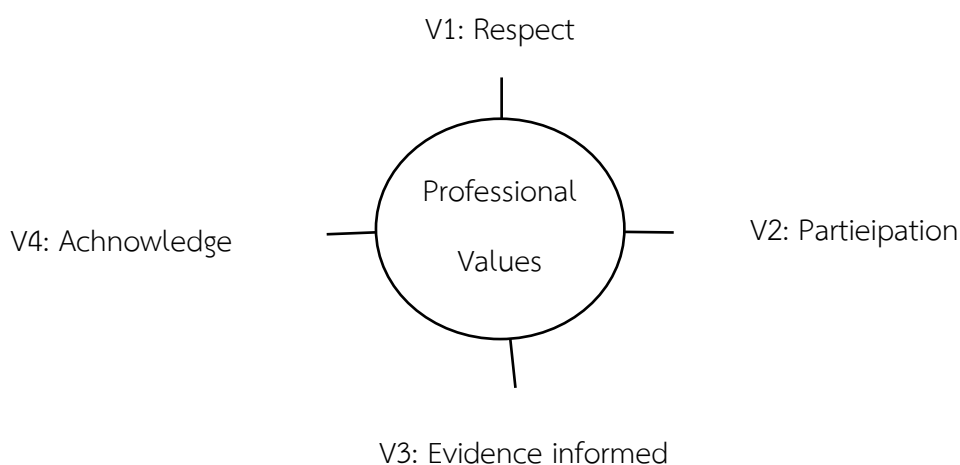
3) **Professional Values** หมายถึง เกณฑ์คุณค่าในการเป็นอาจารย์ โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน ซึ่งทั้ง 3 ส่วนนี้ จะเป็นลักษณะของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นบทบาท และการมีส่วนร่วมของผู้เรียน (active learning) ผ่านวิธีการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายวิธี ตัวอย่างเช่น

- การเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน (Active-Based learning)
- การเรียนรู้เชิงประสบการณ์ (Experiential Learning)
- การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-Based learning)
- การเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน (Project-Based learning)
- การเรียนรู้ที่เน้นทักษะกระบวนการคิด (Thinking-Based learning)
- การเรียนรู้จากการสืบค้น (Inquiry-Based learning)
- การเรียนรู้ด้วยการค้นพบ (Discovery learning)

สำหรับในอนาคตจะมุ่งเน้นการใช้เทคโนโลยีหรือระบบ Smart Classroom เพื่อให้การจัดการเรียนรู้แบบการมีส่วนร่วมของผู้เรียนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

V1: คำนึงถึงผู้เรียนเป็นรายบุคคล และความหลากหลายของชุมชนการเรียนรู้

- V2: ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการศึกษาระดับอุดมศึกษา และความเท่าเทียมด้านโอกาสของผู้เรียน
- V3: ใช้บทวนข้อมูลเชิงประจักษ์ และผลลัพธ์จากการวิจัย ความเป็นนักวิชาการ และการพัฒนาเชิงวิชาชีพ อย่างต่อเนื่องสอนโดย supped ด้วย Theory สอดคล้องกับ AS ได้รับ Acknowledge
- V4: ให้ความสำคัญกับการดำเนินงานของระบบอุดมศึกษาในบริษัทที่กว้างขวางขึ้น และผลที่ตามมาสำหรับการปฏิบัติเชิงวิชาชีพ เพื่อตอบสนองความต้องการของสังคม
- แสดงดังภาพที่ 4

ภาพที่ 4 เกณฑ์คุณค่าในการเป็นอาจารย์

3. ระดับวิทยฐานะและคุณลักษณะ

จากองค์ประกอบ 3 มิติ ประกอบด้วย สมรรถนะในการจัดการและสนับสนุนการเรียนรู้ 5 ตัวชี้วัด (A5) ความรู้หลัก 6 ตัวชี้วัด (H: 6) และ คุณค่าในการเป็นอาจารย์ 4 ตัวชี้วัด (V4) ได้กำหนดระดับวิทยฐานะ ออกเป็น 4 ระดับ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ระดับวิทยฐานะ กลุ่มเป้าหมายและคุณลักษณะ

ระดับวิทยฐานะ	กลุ่มเป้าหมาย	คุณลักษณะ (Descriptor)
1) Associate Fellow	- นักวิจัยที่ต้องมีส่วนร่วมในการสอน เช่น นักศึกษาปริญญาเอก นักวิจัยห้องปริญญาเอก - อาจารย์ใหม่ที่ไม่มีประสบการณ์การสอน - บุคลากรสนับสนุนการเตรียมงานวิชาการนักเทคโนโลยีสนับสนุนการ	Descriptor 1 - มีผลสำเร็จอย่างน้อย 2 ข้อใน A1-A5 - มีความรู้หลักที่เหมาะสมและมีความเข้าใจอย่างน้อย H1 และ H2

	เรียนรู้ เจ้าหน้าที่ห้องสมุด นักพัฒนาทรัพยากรการเรียนรู้ - นักวิชาการที่มีประสบการณ์ตามสาขาวิชาชีพซึ่งใหม่ต่อการสอน และ/หรือสนับสนุนการเรียนรู้	
2) Fellow	- นักวิชาการใหม่ - นักวิชาการ และ/หรือผู้สนับสนุนที่มีภาระงานหลัก ด้านการเรียนการสอน - นักวิชาการที่มีประสบการณ์ทางวิชาชีพ แต่ยังไม่ถึงระดับอุดมศึกษา - อาจารย์ที่มีภาระงานหลักเน้นด้านการเรียนการสอน	Descriptor 2 - มีผลสำเร็จใน A1-A5 - มีความรู้หลัก H1-H6 - มีค่านิยมทางวิชาชีพ V1-V4
3) Senior Fellow	- อาจารย์ที่มีประสบการณ์สูง สร้างผลกระทบและมีความรับผิดชอบในการบริหาร หรือการพัฒนารายวิชา และ/หรือหลักสูตร - อาจารย์พี่เลี้ยงที่มีประสบการณ์ มีหน้าที่ให้คำปรึกษาอาจารย์ใหม่ - อาจารย์ที่มีประสบการณ์สูง ที่มีหน้าที่ให้คำปรึกษาด้านการสอน และสนับสนุนการเรียนรู้ในระดับสถาบัน *อบรมอาจารย์มหาลัย	
Principal Fellow	- อาจารย์ที่มีประสบการณ์สูงยิ่ง และ/หรืออาจารย์อาวุโสที่มีความรับผิดชอบในวงกว้างหรือเป็นผู้นำการวางแผนกลยุทธ์ด้านการสอนและสนับสนุนการเรียนรู้ - อาจารย์ที่รับผิดชอบต่อความเป็นผู้นำด้านกลยุทธ์ของสถาบันและการวางนโยบายด้านการเรียนการสอน - อาจารย์ที่ทำให้เกิดผลกระทบเชิงกลยุทธ์เกี่ยวกับการสอน และการเรียนรู้ในวงกว้าง และมีอิทธิพลต่อสถาบันการศึกษาอื่น	Descriptor 4 - มีผลสำเร็จใน A1-A5 - มีความรู้หลัก H1-H6 - มีการนิยมนทางวิชาชีพ V1-V4

4. การประยุกต์ใช้มาตรฐานวิชาชีพ PSF ในประเทศไทย

มาตรฐานวิชาชีพ PSF สามารถนำมาใช้เป็นกรอบมาตรฐานการสอน และการสนับสนุนการเรียนรู้ในสาขาวิชา ได้เนื่องจากเป็นการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่เป็นสากลและประยุกต์ใช้ในหลายประเทศได้ผลดี สอดคล้องกับวิธีการสอนจัดการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 สำหรับมหาวิทยาลัยในประเทศไทย ที่ได้ศึกษาและร่วมมือกับ HEA ในการนำ PSF มาใช้ เช่น มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี เป็นต้น โดยการจัดการสอนระดับอุดมศึกษาที่มีลักษณะเป็นทีม และเป็น Blended teaching ระหว่างผู้สอน ผู้สนับสนุนการเรียนรู้สื่อเทคโนโลยีและแหล่งความรู้ การสอนที่มีคุณภาพมีความจำเป็นต้องมีกรอบมาตรฐาน และใช้เป็นแนวทางการพัฒนาผู้สอน และผู้สนับสนุนการเรียนรู้ตามแนวมาตรฐานวิชาชีพ PSF ได้ โดยมีเป้าหมายการนำ PSF มาใช้ในประเทศไทย ดังนี้

- 1) เพื่อถ่ายทอดประสบการณ์ที่เป็นสากลผ่านการพัฒนาคุณภาพการสอน โดยการเพิ่มสมรรถนะบุคลากรตามกรอบมาตรฐานวิชาชีพระดับอุดมศึกษาที่เป็นที่ยอมรับทั่วโลก
- 2) เพื่อร่วมพัฒนาโปรแกรมการพัฒนาคณาจารย์ และบุคลากรสนับสนุน การเรียนรู้ที่เหมาะสมกับ มหาวิทยาลัยไทย แล้วขยายผลให้สามารถพัฒนาบุคลากรด้านนั้นของมหาวิทยาลัย เป็นการเพิ่มคุณภาพการสอนที่เกิดผลดีต่อนักศึกษา และการยอมรับของสังคม
- 3) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ และคุณภาพในพันธกิจด้านการสอนตามมาตรฐานสากล ส่งผลให้ได้รับการยอมรับสูงขึ้นในประเทศไทย และในประชาคมโลก ช่วยให้มีมหาวิทยาลัยพึ่งตนเองได้และแข่งขันได้ดียิ่งขึ้น

5. แนวทางการพัฒนารอบมาตรฐานวิชาชีพ PSF ในการจัดการเรียนการสอนของ มสธ.

การพัฒนารอบมาตรฐานวิชาชีพ PSF ในการจัดการเรียนการสอนของ มสธ . ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ดังนี้

- 1) กำหนดกรอบมาตรฐานวิชาชีพการสอนของ มสธ. เนื่องจากการทำงานของ มสธ. มีกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย คณาจารย์ผู้สนใจเข้ารับการประเมินตามกรอบมาตรฐานวิชาชีพ PSF ควรดำเนินการเรียบเรียงและจัดระบบการนำเสนอผลงานตามองค์ประกอบ 3 มิติ ทั้งด้านกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านองค์ความรู้หลัก และด้านคุณค่าในการเป็นอาจารย์
- 2) พัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรม โดยมีหน่วยงานที่เป็นศูนย์กลางในการติดต่อเชื่อมโยงส่วนการใช้ความรู้ของบุคลากรทุกปี
- 3) จัดฝึกอบรมและประเมินคุณภาพการสอน
- 4) กำหนดวิทยฐานะของผู้ผ่านการประเมิน (Descriptor)
- 5) ให้แรงจูงใจ และการยกย่องแก่คณาจารย์ และผู้สนับสนุนการเรียน (Incentives Recognition)

6. แนวทางการพัฒนาคณาจารย์ตามกรอบมาตรฐาน PSF

การพัฒนาคณาจารย์ตามกรอบมาตรฐาน PSF ทำได้ 2 วิธี โดยมีรายละเอียดขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

1 มหาวิทยาลัยเป็นผู้จัด โดยมีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

1.1 สมัครเป็นสมาชิกของ Advance He เสียค่าธรรมเนียมสมาชิกเป็นรายปีตามจำนวนบุคลากรเต็มเวลา

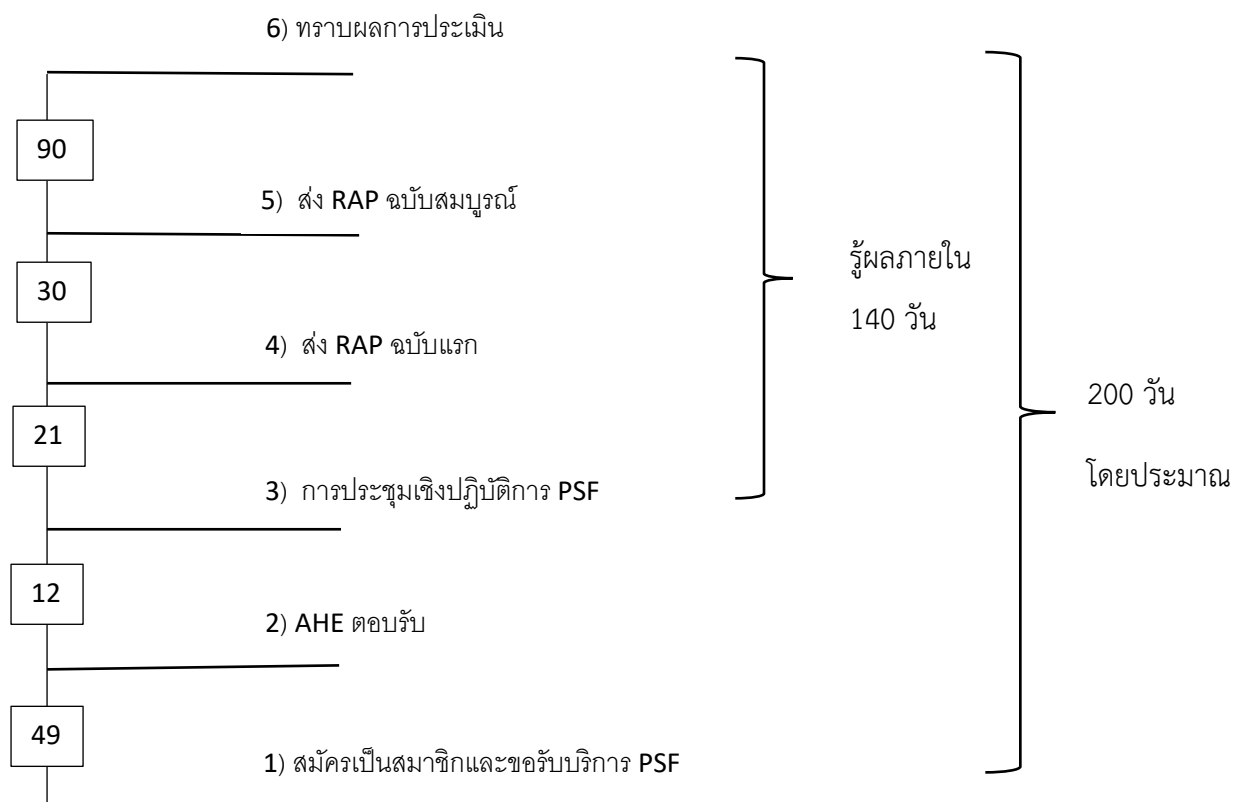
1.2 ได้รับการตอบรับจาก advance He ให้เข้าเป็นสมาชิกแล้วมีสิทธิขอรับ Product & Service ได้ โดยมี ส่วนลดค่าธรรมเนียมและค่าสมัครเข้ารับการประเมินเป็น Fellowship

1.3 แจ้งความจำนงขอให้ Advance He จัดวิทยากรมาดำเนินการประชุมเชิงปฏิบัติการ (workshop) แก่คณาจารย์ และผู้สนับสนุนการเรียนรู้ที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ ตามจำนวนระดับวิทยฐานะ และวันที่กำหนด เพื่อเตรียมความพร้อมในการเขียน (Reflective Account of Practice: RAP) ตาม UKPSF และสมัครขอรับ ประเมินระดับวิทยฐานะ

1.4 ประเมินผลการเขียน RAP โดย Advance He กำหนดผู้อ่านประเมินผลงาน (Reader) หากผลการพิจารณาผ่าน จะได้รับการรับรอง (Certificate) ตามระดับที่สมัคร ในบางกรณีได้รับผลประเมินให้แก้ไข ภายใน 1 เดือน ต้องดำเนินการแก้ไขไปอีกครั้งเพื่อรับการประเมินอีกครั้ง

1.5 กรณีที่มีจำนวนวิทยฐานะ Senior Fellow ครบตามเกณฑ์ สามารถขอเปลี่ยนประเภท Partner เพื่อพัฒนา Fellowship ได้เอง

แสดงขั้นตอนดังภาพที่ 5

ภาพที่ 5 ขั้นตอนการการดำเนินงานกรอบมาตรฐาน PSF

2. มหาวิทยาลัยหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องได้ขอรับบริการจาก advance He โดยไม่เป็นสมาชิก แต่ใช้วิธีทำข้อตกลงเป็นครั้งคราว advance He คิดค่าธรรมเนียม และค่าใช้จ่ายรวมทั้งค่าสมัครเข้ารับการประเมิน เพื่อรับรองวิทยฐานะตาม UKPSF โดยไม่มีส่วนลด

สรุปข้อมูลโดย อาจารย์ ดร.ณัฐเศรษฐ์ หมวดทองอ่อน

เรียบเรียงโดย : อาจารย์ ดร.จีรานุช บุคดีจิ้น

จัดพิมพ์โดย: นางสาวจิตตินันท์ สวตมาลัย